

TOBIAS HÜBINETTE

SVENSK RASISM UNDER
EFTERKRIGSTIDEN

Rasdiskussioner och rasfrågor
i Sverige 1946–1977

CARLSSONS

INNEHÅLL

FÖRORD	9
1. Sverige och ras under efterkrigstiden	13
Att kartlägga och undersöka den svenska synen på ras	13
Det vita folkhemmet och den svenska rasdiskussionen	25
2. Svenska rasskandaler	29
De svenska rasskandalerna	29
1940- och 1950-talen: »Färgade linjen dras även i huvudstaden!«	29
1960-talet: »Om han är färgad, säger hyresvärdinnan ändå nej«	37
1970-talet: »Importerade gulingar skämmer vår ras«	59
Raskravaller i folkhemmet	69
1940- och 1950-talen: »I Sverige har vi inte haft några rasupplopp«	69
1960-talet: »Löjligt tala om främlingshat«	70
1970-talet: »Det här får inte hända i Sverige«	72
3. Svenska rasord och rasstereotyper	83
Den svenskspråkiga rasvokabulären	83
1940- och 1950-talen: »Neger som det uttalas på svenska har otrevlig klang«	83
1960-talet: »Rasism är inte ens om det stavas med c något gammalt europeiskt ord«	92
1970-talet: »Vi får inte bli en nation av ljushuvuden och svartskallar!«	115

Kritik av svenska rasstereotyper	128
1940- och 1950-talen: »Våra största tecknare har gjort sig skyldiga till sådana«	128
1960-talet: »Kan man inte börja med att sanera skolböcker och uppslagsböcker?»	133
1970-talet: »Ett drygt ansvar faller på massmedia«	159
4. Svenska rasproblem	169
Vilka utgjorde de svenska rasproblemen?	169
1940- och 1950-talen: »Gör slut på lapp-diskrimineringen«	169
1960-talet: »I Sverige är det zigenarna som är diskriminerade«	179
1970-talet: »Rasmotsättningarna kommer att bli en stor fara för oss om vi inte gör något«	196
Vad var det svenska »negerproblemet»?	206
1940- och 1950-talen: »Kvinnofrågan är vårt lands negerproblem«	206
1960-talet: »Det har alltså gått så långt att det blivit rashat i Sverige mellan äldre årgångar och yngre«	210
1970-talet: »Norrlänningar får veta att de inte är välkomna till södra Sverige«	216
5. Svenska rasfördomar	219
Fanns det något rashat i Sverige?	219
1940- och 1950-talen: »Den svenska inställningen är absolut ej sådan« ...	219
1960-talet: »Så liten som världen börjar bli krävs det att någon av de vita nationerna går i spetsen«	231
1970-talet: »Men här i Sverige ligger vi ändå ofantligt långt före andra människor i detta avseende«	247
Vilka var de svenska rasfördomarna?	252
1940- och 1950-talen: »Det finns ett molande rashat i vårt land«	252
1960-talet: »Man stirrar, man ropar glåpord, man tvekar inför att anställa en färgad«	262
1970-talet: »När det gäller främlingshat, är vi likadana«	279

6. Svenska rasrelationer sedda utifrån	287
Hur upplevde invandrare och minoriteter det svenska rastänkandet?	287
1940- och 1950-talen: »En liten flicka pekade och skrek: 'Mamma, titta en neger'«	287
1960-talet: »Gränsen för tolerans och förståelse går vid giftermål med en svart och en vit«	294
1970-talet: »Svenskarna vet numer vad de inte får säga«	334
Vad tyckte omvärlden och utomstående om de svenska rasrelationerna?	362
1940- och 1950-talen: »Ni har ju rasdiskriminering i Sverige också«	362
1960-talet: »Det finns en vitt utbredd myt som säger att Sverige är ett icke-rasistiskt land«	367
1970-talet: »För många amerikaner framstår Sverige plötsligt som ett land för rashetsare«	378
7. Avslutning	391
En sammanfattning av de svenska rasfrågorna 1946–77	391
Den efterkrigstida rasdiskussionen och dagens svenska rasrelationer	402
REFERENSER	407